

Από τα απίστευτα τής εκκλησιαστικής ιστορίας: «Η δίκη τού...πτώματος» και «ο αφορισμός τού...τυφλοπόντικα»!

Υπάρχουν στιγμές και περίοδοι στην ιστορία του Χριστιανισμού που όλοι θα ευχόμασταν να μην υπήρχαν... Όπως μία από τις μελανότερες περιόδους της εκκλησιαστικής ιστορίας «της θρησκείας της αγάπης και του ελέους».

Πορνοκρατία

Με τον όρο «Πορνοκρατία» χαρακτηρίζεται, διεθνώς και επισήμως, μία σκοτεινή περίοδος της Παπικής Εκκλησίας που ξεκινά το 904 μ.Χ. με την άνοδο στον παπικό θρόνο του πάπα Σέργιου Γ' (Serge III) και τελειώνει το 963 μ.Χ. με την καθάρση του πάπα Ιωάννη ΙΒ' (Jean XII).

Το χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου ήταν ο ασφυκτικός εναγκαλισμός της Αγίας Έδρας από τη μεγάλη και ισχυρή οικογένεια του Θεοφύλακτου (Thèophylacte), κόμη του Τούσκουλου και, κυρίως, των γυναικών της οικογένειάς του, της συζύγου του Θεοδώρας (Thèodora I' Ancienne) και των δύο θυγατέρων τους, της Θεοδώρας της Νεώτερης (Thèodora la Jeune) και της Μαροζίας (Marozie de Tusculum) οι οποίες, μέσα από συνωμοσίες και ερωτικές μεθοδεύσεις (εξ ου και ο όρος πορνοκρατία), καθαιρούσαν και αναγόρευαν προκαθημένους της ρωμαϊκής Εκκλησίας.

Αν και επίσημα η μαύρη αυτή περίοδος ξεκινά από το 904 μ.Χ., οι προϋποθέσεις της ξεκινούν περίπου δύο δεκαετίες νωρίτερα, όταν το 882 μ.Χ. πέθανε ο πάπας Ιωάννης Η' (Jean VIII) την εποχή που διαλυόταν το κράτος των Καρολιδών και οι μεγάλες αριστοκρατικές οικογένειες της Ρώμης επιχειρούσαν τον έλεγχο της Αγίας Έδρας.

Στην Ιταλία ήταν διάχυτη η προτίμηση του λαού για επιλογή στο αξίωμα του αυτοκράτορα, του Αρνούλφου της Καρίνθιας (Arnulf de Carinthie), νόθου γιου του βασιλιά της Βαυαρίας και δούκα της Καρίνθιας, Καρόλου (Charles de Carinthie). Στη λαϊκή αυτή προτίμηση αντιτάχθηκε όμως η πανίσχυρη οικογένεια των Σπολέτι (Spoleti) που υποχρέωσε τον διάδοχο του πάπα Ιωάννη Η', Στέφανο Ε' (Etienne V), να στέψει αυτοκράτορα της Ιταλίας τον Γκυ του Σπολέτ (Guy de Spolète).

Τον Στέφανο Ε', μετά τον θάνατό του, διαδέχθηκε ο πάπας Φορμόζο (Formose) ο οποίος, κάτω και πάλι από την ισχυρή πίεση των Σπολέτι, έστεψε αυτοκράτορα, μετά τον θάνατο του Γκυ (894), τον γιο του Λαμπέρ (Lambert de Spolète). Όταν όμως, το 896 μ.Χ. πέθανε ο Λαμπέρ, ο Φορμόζο έκρινε ότι ήλθε η στιγμή να απαλλαγεί η Αγία Έδρα, από την κηδεμονία της ιταλικής αριστοκρατίας και, αυθαίρετα, έστεψε αυτοκράτορα της Ιταλίας τον Αρνούλφο της Καρίνθιας.

Οι Σπολέτι, οργισμένοι, εγκατέλειψαν τη Ρώμη, σχεδιάζοντας την επάνοδό τους και την εκδίκηση εναντίον του Φορμόζο, τον οποίο θεωρούσαν προδότη της μεταξύ των συμφωνίας. Λίγο αργότερα (897) ο Φορμόζο πέθανε και τον διαδέχθηκε ο Βονιφάτιος ΣΤ' (Boniface VI), του οποίου όμως η πρωτοκαθεδρία κράτησε μόνο 15 ημέρες.

Οι Σπολέτι επανήλθαν στη Ρώμη και «αναγόρευσαν» πάπα της ρωμαϊκής Εκκλησίας τον Στέφανο ΣΤ' (Etienne VI), πειθήνιο όργανό τους και ορκισμένο εχθρό του, νεκρού πια, Φορμόζο. Και τότε αποφασίσθηκε και υλοποιήθηκε από τους Σπολέτι και τον πάπα το πιο φρικιαστικό γεγονός στην ιστορία της χριστιανικής Εκκλησίας: Η δίκη του πτώματος του πάπα Φορμόζο από μία σύνοδο Ιταλών καρδινάλιων υπό την προεδρία του πάπα Στέφανου ΣΤ' ...

Η δίκη του πτώματος

Η σύνοδος αυτή που συνήλθε το 897 στη Ρώμη, ξέθαψε το από εννεαμήνου ενταφιασμένο πτώμα του Φορμόζο, το έντυσε με τα παπικά ενδύματα, το κάθισε στον παπικό θρόνο και ανέθεσε σ' έναν έντρομο διάκονο το ρόλο του συνηγόρου του πτώματος. Η μακάβρια αυτή παράσταση, που καταγράφηκε στην ιστορία με το όνομα «πτωματική σύνοδος» ("Synodus Horrenda" λατ. ή "Concile cadaverique" γαλ.), διήρκεσε πολλές ημέρες, κατά τη διάρκεια των οποίων ο νεκρός Φορμόζο κατηγορήθηκε για άπειρα αδικήματα, όπως προδοσία, υφαρπαγή του παπικού θρόνου, κατάλυση των εκκλησιαστικών κανόνων και άλλα.

Ερωτήσεις στο πτώμα, που βεβαίως παρακολουθούσε τη δίκη με...νεκρική

ψυχραιμία, απηύθυνε ουρλιάζοντας ο διάδοχός του, πάπας Στέφανος ο 6ος.

Όπως ήταν φυσικό, κηρύχθηκε έκπτωτος του παπικού αξιώματος, ακυρώθηκαν όλες οι πράξεις (βούλες) που υπέγραψε ως προκαθήμενος της ρωμαϊκής εκκλησίας, του αφαιρέθηκαν τα παπικά διάσημα της στολής του και του απεκόπησαν τα τρία δάκτυλα του δεξιού χεριού του με τα οποία ευλογούσε -εν ζωή- το ποίμνιό του.

Το πτώμα μεταφέρθηκε έξω από το βαπτιστήριο για να ταφεί σε ένα κεραμοποιείο. Τυμβωρύχοι έσκαψαν τον τάφο, αλλά μη βρίσκοντας τίποτε πέταξαν το πτώμα στον Τίβερη. Ο διάδοχος του Στεφάνου, πάπας Θεόδωρος, βρήκε το πτώμα του Φορμόζο το οποίο ακόμα επέπλεε στον Τίβερη (μετά από ενάμιση χρόνο ε;), το επανέφερε στο Βατικανό, το ξαναέντυσε με τα παπικά ενδύματα και το ξαναέστησε στον παπικό θρόνο. Απεδόθησαν τιμές για αρκετές ημέρες και μετά ξαναενταφιάστηκε με όλες τις τιμές.

Ωστόσο ο Πάπας Σέργιος Γ΄ (904-911) επανέφερε σε ισχύ την καταδίκη του Φορμόζο. Ο Σέργιος απαίτησε μάλιστα να ακυρωθούν και όλες οι χειροτονίες επισκόπων που είχαν τελεστεί από τον Φορμόζο, πράξη που συμπαρέσυρε και τις χειροτονίες που είχαν εκείνοι τελέσει με τη σειρά τους και δημιούργησε τεράστια σύγχυση. Αργότερα αποκαταστάθηκε η εγκυρότητα των πράξεων του Φορμόζο. Η απόφαση του Σέργιου συνεπώς αγνοήθηκε από την Εκκλησία.

Μετά από την δίκη τού νεκρού Φορμόζο, οι δίκες πτωμάτων είχαν απαγορευτεί. Αλλά, η τρέλα αλλά και η κοροϊδία της τιμωρίας των νεκρών δεν σταμάτησε. Τον 13ο αιώνα με πρωτοβουλία της Ιεράς Εξέτασης κήκαν πολλά πτώματα σαν μέρος της συνήθους ανακριτικής διαδικασίας.

Το 1670 στη Γαλλία σε έναν περιφερειακό ποινικό κώδικα αναφέρεται ότι οι νεκροί όχι μόνο μπορούν να προσαχθούν σε δίκη, αλλά έχουν και το δικαίωμα της υπεράσπισης. Προχωρημένα πράγματα. Σε ένα τελευταίο περιστατικό τον 19ο αιώνα, στη Νυρεμβέργη, κομματιάστηκε ένα πτώμα από το πλήθος σε μια συμβολική τιμωρία κάποιου πεθαμένου ενόχου, ενώ οι επίσημες αρχές απλώς δεν συμμετείχαν επίσημα.

Ο αφορισμός του τυφλοπόντικα

Η Αυστραλή συγγραφέας και δημοσιογράφος, Ανάντα Μπράξτον-Σμιθ έχει μελετήσει πολύ ό,τι σχετίζεται με τις δίκες που διεξάγονταν κατά τον Μεσαίωνα από τα λεγόμενα «Δικαστήρια της Εκκλησίας».

Σε ένα από τα άρθρα της, το 2009, αναφέρθηκε και σε δίκες ζώων, εντόμων, ψαριών και ερπετών. Η πρώτη τέτοια δίκη προκύπτει, από ιστορικά αρχεία, ότι έγινε στην κοιλάδα Αόστα της Ιταλίας γύρω στο 824 μ.Χ., όταν μία ομάδα ασπαλάκων (βλέπε τυφλοπόντικες) αφορίστηκε-αναθεματίστηκε επειδή εισέβαλε σε χωράφια με αγροτική παραγωγή.

Η τοπική κοινωνία που έβλεπε, για παράδειγμα, τη σοδειά της να καταστρέφεται από επιδρομή ακρίδων, κατέφευγε στον επίσκοπο της περιοχής και ζητούσε από αυτόν απόδοση δικαιοσύνης. Ο επίσκοπος θα έστελνε τότε επιτόπου έναν ιερέα που θα «διερευνούσε την κατάσταση», και τότε, στη δίκη που θα ακολουθούσε, θα προσεύχονταν όλοι ομαδικώς «να φύγουν οι ακρίδες ή να ψοφήσουν». Εάν οι προσευχές δεν έφερναν αποτέλεσμα, τότε το δικαστήριο εξέδιδε εντολή να προσαχθεί σε δίκη «ολόκληρο το σμήνος των δραστών».

Υπάρχει καταγεγραμμένη στα ιστορικά αρχεία μία περίπτωση τέτοιας δίκης στη Βέρνη το 1475, όταν ένα σμήνος από μηλολόιθες (γένος κολεοπτέρων εντόμων που προκαλούν μεγάλες καταστροφές στα δέντρα) εκλήθη «να εμφανιστεί ενώπιον του επισκόπου για να απολογηθεί». Αργότερα, λέει η Ανάντα Μπράξτον-Σμιθ, ο επίσκοπος είπε πως είχε ακούσει την «άγρια και αποτρόπαιη απάντηση» των μηλολόιθων «που, ωστόσο, ουδέποτε βεβαίως εμφανίστηκαν στο δικαστήριο».

Πηγές

newsgroups.derkeiler.com | enet.gr | el.wikipedia.org